

Høgskulen på Vestlandet

Bacheloroppgave

BACH301-OBE-2023-VÅR-FLOWassign

Predefinert informasjon

Startdato:	11-05-2023 09:00 CEST	Termin:	2023 VÅR
Sluttdato:	25-05-2023 14:00 CEST	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Bacheloroppgave - Bergen		
Flowkode:	203 BACH301 1 OBE 2023 VÅR		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Kandidatnr.:	305
---------------------	-----

Informasjon fra deltaker

Antall ord *:	8549
----------------------	------

Egenerklæring *: Ja
Jeg bekrefter at jeg har Ja
registrert
oppgavetittelen på
norsk og engelsk i
StudentWeb og vet at
denne vil stå på
vitnemålet mitt *:

Gruppe

Gruppenavn:	(Anonymisert)
Gruppenummer:	42
Andre medlemmer i gruppen:	Deltakeren har innlevert i en enkeltmannsgruppe

Jeg godkjenner avtalen om publisering av bacheloroppgaven min *

Ja

Er bacheloroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved HVL? *

Nei

Er bacheloroppgaven skrevet ved bedrift/virksomhet i næringsliv eller offentlig sektor? *

Nei

Høgskulen
på Vestlandet

BACHELOROPPGAVE

Voksne ansvar i møte med utfordrende atferd

Adults responsibility in the face of challenging behaviour.

hvordan kan barnehageansatte legge til rette for en vennlig barnehagehverdag for barn med utfordrende atferd

Kandidatnummer: 305

BACH 301 - 2023

Innleveringsdato: 25.05.2023

Antall ord: 8545

Veileder: Olav Nikolai Helgøy

Forord

Denne bacheloroppgaven er gjennomført 24.05.2023, tredje året på Barnehagelærerutdanningen ved Høgskolen på Vestlandet.

Jeg har ønsket å skrive om dette temaet fordi jeg virkelig står for det at et godt liv, og videreutvikling, starter med gode minner. Gode minner med en fin barndom danner fundament for et lykkeligere liv, og her er det da faktorer som venner, opplevelser, og lek som jeg opplever som essensielt. Som barn har jeg selv hatt en svært utfordrende atferd, ved å ha opplevd hvor stor påvirkningskraft en god rollemodell og en voksen nærvær. Har det vært med på å styrke min motivasjon for å etablere vennskap, og en bedre hverdag for alle barn.

Det er ingen tvil om at oppgaven har vært utfordrende, krevende og tungvint, men på den andre enden har den også vært spennende, lærerikt og betydningsfullt. Jeg vil i den anledning gi en hyllest til mine informanter, som tok seg tid til å svare på mine spørsmål, deres bidrag har vært til stor hjelp.

En veldig stor hyllest til min veileder Olav Nikolai Helgøy. Han har spilt en stor rolle i hele prosjektet, og jeg tviler sterkt på at jeg hadde gjennomført dette uten hans gode råd, veiledning, og støtte. Han har beholdt roen og fått frem det beste i meg

Helt til slutt vil jeg også gi en liten hyllest til meg selv, for å ha stått i det, hatt troen, og gjennomført en så stor oppgave som dette. Tross alt omstendighetene

Mukendi, 24. 05. 2023

Sammendrag

Jeg har valgt å ta for meg temaet voksne ansvar med utfordrende atferd som utgangspunkt i mitt forskningsprosjekt. Med problemstillingen *hvordan kan barnehageansatte legge til rette for en vennlig barnehagehverdag for barn med utfordrende atferd.*

Jeg har valgt denne problemstillingen fordi siden jeg selv har hatt en utfordrende atferd så har hatt en glød for hvordan vi ansatte kan forebygge, og være til ressurs ut ifra mitt utgangspunkt har jeg valgt å gå for kvalitativ forskningsmetode og har utført forskjellige intervjuer. Gjennom mine intervjuer har jeg hatt som målsetting å kunne få frem utfordrende atferd fra forskjellige perspektiver, og ikke minst hvordan de forskjellige barnehageansatte reflekterer, og arbeider med et så bredt tema.

Mine funn har vært at mine informanter er enstemt på at dette er noe hver enkelt voksne må prioritere, og ta ansvar for og at det ikke er noe som lar seg løses av seg selv. Samtlige har en felles forståelse for hva utfordrende atferd er, og opplyser at det kommer på forskjellige måter. De konkluderer det hele med foreldresamarbeid og profesjonell hjelp er essensielt for en så stor oppgave.

Jeg har drøftet mine funn opp mot en relevant teori ut ifra dette har flettet det sammen med mine informantens utsagn og arbeidsmetoder.

En vennlig barnehagehverdag er noe alle barn har godt av, og danner grunnlaget for en en fin

videreutvikling

Abstract

I have chosen to address the topic of adult responsibility with challenging behavior as a starting point in my research project. With the problem, how can nursery staff facilitate a friendly day-to-day nursery for children with challenging behaviour.

I have chosen this problem because, since I myself have had challenging behaviour, I have had a passion for how we employees can prevent, and be a resource based on my starting point, I have chosen to go for a qualitative research method and have carried out various interviews. Through my interviews, I have aimed to bring out challenging behavior from different perspectives, and not least how the different nursery staff reflect, and work with such a broad topic.

My findings have been that my informants are unanimous that this is something that each individual adult must prioritize and take responsibility for and that it is not something that can be resolved by itself. Everyone has a common understanding of what challenging behavior is, and states that it comes in different ways. They conclude that parental cooperation and professional help are essential for such a large task.

I have discussed my findings against a relevant theory based on this and have interwoven it with my informant's statements and working methods.

A friendly kindergarten routine is something that all children benefit from, and forms the basis for a good life

Innholdsfortegnelse

Forord	2
Sammendrag	2
Abstract	3
1.0 Innledning	5
1.1 Tema og problemstilling	5
1.2 Nøkkelbegrep	6
1.3 Teksten oppbygning	6
2.0 teori	6
2.1 Styringsdokumenter	
2.1.1 Rammepplanen og barnehageloven	7
2.1.2 Stortingsmeldinger og kompetansesatsning for barnehageansatte	7
2.2 Relevant teori, og forskning	8
2.2.1 Utfordrende atferd	8
2.2.2 De voksne kompetanse	9
2.2.3 Voksenrollen	9
2.2.4 Voksnes holdninger	10
2.3.0 Hvordan kan vi hjelpe barn med utfordrende atferd	10
2.3.1 Relasjon	11
2.3.2 Samarbeid & organisering	11
2.4.0 Vennskap i forskjellige perspektiver	13
2.4.1 Sosiologisk og psykologisk perspektiv	13
2.4.2 Barnehage perspektiv	14
3.0 Valg av metode	15
3.1.1 Kvalitativ og kvantitativ	15
3.1.2 Metodekritikk	16
3.1.3 Rekruttering og utvalg av informanter	17
3.1.4 Forberedelse og gjennomføring	17
3.1.5 Forskningsetiske vurderinger	19
3.1.6 Analyse av datamaterialet	20
4.0 Presentasjon av funn og drøfting	20
4.1.1 Hva legger du i begrepet utfordrende atferd?	21
4.1.2 Hva legger du i begrepet vennskap?	22
4.1.3 Relasjon & organisering	23
4.1.4 Voksenrollen & holdninger	25
5.0 Avslutning	26
6.0 Litteraturliste	27
7.0 Vedlegg	28
7.1.1 - Vedlegg 1: Informasjons og samtykkeskjema	28
7.1.2 Vedlegg 2: Intervjuguide	29
7.2.1 Informanten svar -	30

1.0 Innledning

I denne innledningen vil jeg gå inn på valg av tema og problemstilling, jeg kommer til å ta for meg hvorfor jeg har valgt å skrive om gjeldende problemstilling, før jeg går videre til å definere nøkkelbegreper, og avgrense oppgaven. Avslutningsvis vil jeg skrive om oppgavens oppbygning, og struktur.

1.1 Tema og problemstilling

Temaet for mitt forskningsprosjekt er voksne ansvar i møte med utfordrende atferd. Jeg ønsker å vinkle temaet inn mot problemstillingen *hvordan kan barnehageansatte legge til rette for en vennlig barnehagehverdag for barn med utfordrende atferd*

Rammeplanen for barnehagen sier det at “ I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne” Personalet skal “ Støtte barns initiativ til samspill, og bidra til at alle kan få leke med andre, oppleve vennskap og lære å beholde venner” (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 22-23).

Jeg har ønsket å skrive om dette temaet fordi jeg virkelig står for det at et godt liv, og videreutvikling, starter med gode minner. Gode minner med en fin barndom danner fundament for et lykkeligere liv, og her er det da faktorer som venner, opplevelser, og lek som er essensielle. Dette vil jeg drøfte opp mot relevant teori.

Med kunnskapen, og erfaringer jeg har tilegnet meg gjennom studieløpet, har jeg erfart at lek er en betydningsfull og sentral del i barnehagen. Lek er essensiell i barnehagehverdagen, gjennom lek for barn evnen til å utvikle vennerelasjoner, og komme i første kontakt med verden.

Jeg har selv opplevd hvor stor betydning vennskap og lek har vært for min egen utvikling tross alt min utfordrende atferd gjennom hele min oppvekst. Derfor ønsker jeg å skrive om akkurat dette. Størksen benevner det at “ For barn er et godt samspill med andre helt avgjørende for emosjonell, språklig, motorisk og kognitiv utvikling. Dermed danner den sosiale utviklingen hos barnet også grunnlaget for utvikling innen flere områder (Størksen, 2018, s.79). Drugli er også innpå akkurat viktigheten av vennerelasjoner i tidlig alder. Hun beskriver dette som at det å leke, og være i kontakt med andre barn er viktig for barns sosiale utvikling, allerede så tidlig som 2-3 årsalderen dannes det en tydelig utviklingskurve innenfor vennerelasjon for barn. Vennskap har hatt en stor betydning for meg personlig, og ved å være klar over hvor mye påvirkningskraft det vil ha for alle barn i barnehagen har jeg derfor valgt å arbeidet med problemstillingen:

hvordan kan barnehageansatte legge til rette for en vennlig barnehagehverdag for barn med utfordrende atferd

1.2 Nøkkelbegrep

Pedagogisk leder: Underveis i teksten vil dere komme bort i ordet *pedagogisk leder*. En *pedagogisk leder* er gitt det ansvaret til å iverksette og lede det pedagogiske arbeidet, i tråd med godt faglig skjønn. Den pedagogiske lederen skal veilede og sørge for at barnehageloven og rammeplanen oppfylles gjennom det pedagogiske arbeidet. (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 16). Det vil også bli nevnt *barnehagelærer*. Her referer jeg da til en person som har tatt utdanningen barnehagelærer på en høyskole, og deretter blitt ansatt som en barnehagelærer i en barnehage.

Utfordrende atferd: Ved utfordrende atferd mener jeg de unge som kan være vanskelige for deg eller andre å håndtere. Dette kan være atferd som er aggressiv, skaper kaos eller uro, og som kan fremmes frem ut ifra hva barnet har gått gjennom.

Organisering: Ved organisering så mener jeg da hvordan kan vi som barnehagelærere, eller pedagogisk leder planlegge eller forenkle noe. Hensikten med å organisere er ikke å utføre noe for vedkommende, men gjøre det mulig at individet klarer det selv.

Vennskap: Ved vennskap så mener jeg å møtes i et forhold hvor den enkelte opplever seg som godtatt og verdsatt for akkurat den han eller hun er.

1.3 Teksten oppbygning

Teksten oppbygning er bygd opp i kapitler med undertitler. Jeg har valgt å gjøre det slik for å få en struktur og en mer oversiktlig oppgave. Til å begynne med vil dere møte på forord og sammendrag. I det første kapitlet har jeg tatt for meg tema, og problemstilling. Videre har jeg definert nøkkelbegreper i problemstillingen. I kapittel to vil jeg ta for meg politiske styringsdokumenter som blant annet stortingsmeldinger, og rammeplanen for barnehagen, før jeg går videre til å trekke inn relevant teori som jeg opplever er med på å styrke svaret til min problemstilling. I kapittel tre gjør jeg rede for metode som har underkapitler med metodekritikk, valg av informanter, analyse av datamaterialet, og forberedelser. I kapittel fire presenterer jeg funnene mine, og drøfter. Til slutt i kapittel seks presenterer jeg en kort oppsummering og konklusjon. Vedlegg av intervjuguide og samtykkeskjema vil bli lagt ved etter litteraturlisten

2.0 teori

I dette kapitlet vil jeg ta for meg relevant teori som jeg opplever er essensielt for mitt tema, og ikke minst problemstillingen, og senere i oppgaven bruke til å drøfte opp mot funnene. Jeg

vil gå inn på ulike teorier, ta for meg styringsdokumenter som rammeplanen, barnehageloven, og stortingsmeldinger. Videre vil jeg si noe om hvem de utfordrende barnet er, voksenrollen, holdninger, relasjonsbygging etc, vennskapsbegrepet og vennskap i forskjellige perspektiver.

2.1 Styringsdokumenter

2.1.1 Rammeplanen og barnehageloven

I rammeplanen for barnehagen står det at “ Alle barn skal kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med andre barn og voksne.

Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt felleskap”

I barnehageloven (2005, §1) står det at barnehagen: «Skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for felleskap og vennskap». Videre i

barnehageloven (2005, §2) under barnehagens innhold står det at: «Barnehagen skal formidle verdier, og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt felleskap»

Gjennom disse dokumenter ser vi at rammeplanen og barnehageloven pålegger å legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt felleskap. Det er ingen tvil om at det er forskjellige arbeidsmetoder for hvordan dette kan utarbeides, og gjennom mitt forskningsprosjekt vil jeg prøve å trekke frem enkelte, og konkrete arbeidsmetoder.

2.1.2 Stortingsmeldinger og kompetansesatsning for barnehageansatte

I innledningen i stortingsmelding nr 6 (2019 - 2020) sies det følgende: Det er viktig at barn og elever har voksne rundt seg som gir omsorg og støtte, enten de trenger hjelp til å delta i lek, finne seg en venn, lære å lese, skrive og regne og forstå samfunnet. Barna og elevene får det beste grunnlaget for å utvikle seg faglig og sosialt, når de opplever at de er verdifulle for fellesskapet og er godtatt som de er (Kunnskapsdepartementet, s. 7).

I forordet i stortingsmelding nr 24(2012-2013). Blir det formidlet følgende: “ Vi blir formet mest som mennesker når vi er yngst, derfor varer en god barndom hele livet. Det viktigste vi kan gjøre som et samfunn er å bidra til at barn får en bra start i livet. De barna som vet hvordan de kan få seg venner og beholde venner, har sosial kompetanse og trygghet med seg resten av livet. Barn som oppmuntres til nysgjerrighet og til stadig forstå, og lære noe nytt,

har et godt utgangspunkt for videre utvikling. Barn som leker og lærer sammen har med seg verdier som respekt og toleranse for ulike mennesker (Kunnskapsdepartementet, s.3). Gjennom å reflektere det jeg har lest i dokumentasjonene får jeg et inntrykk av at vennskap og fellesskap er avgjørende, og betydningsfulle, og ikke minst er med på å danne fundamentet for god kvalitet i barnehager, og en god og lærerik opplevelse for alle barn. Barnehagelærer og - eller pedagogisk leder er en viktig støttespiller og rollemodell som er med på å dyrke omsorg, bygge trygge og gode relasjoner til barna som de kan ta med seg videre.

2.2 Relevant teori, og forskning

2.2.1 Utfordrende atferd

Utover teksten vil dere komme innom begrepet *utfordrende atferd*. Før jeg går i dybden i min problemstilling vil jeg skrive litt om hva utfordrende atferd er, og hva som muligens kan forårsake det. Barnehage og personalet vil alltid møte mange barn, barn som er ulike individer og som trenger omsorg og støtte. I rammeplanen står det at barn skal møtes som individer, og barnehagen skal ha respekt for barnets opplevelsesverden (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 8).

Det er flere Definisjoner på hva utfordrende atferd er Kinge legger vekt på at det ikke er barna som *er* utfordrende, det vil være å definere og stigmatisere, men at voksne *opplever* dem som utfordrende og kan kjenne på følelser som avmakt, oppgittethet, irritasjon mislykkethet og sinne (Kinge 2016 ,s. 46). Om vi ser på definisjonen til Nordahl, Sørlie, Manger & Tveit blir utfordrende atferd definert som når atferden barnet viser virker hemmende eller ødeleggende for fellesskapet og samhandlingen som foregår der, og avviker fra de normer og verdier som oppfattes som almene, er atferden utfordrende (Nordahl et.al, s. 33).

Utfordrende atferd har flere bakgrunns forklaringer, som kan knyttes til både arv, og miljø. Et barn med for eksempel autisme kan utøve utfordrende atferd dersom barnet er urolig eller ikke blir forstått, mens et barn som har det vanskelig hjemme eller i barnehagen kan ha et utfordrende atferd.

Hedstrøm mener at organisering av hverdagen kan være en grunn til at barnet har en utfordrende atferd. Dette blir eksempelvis lagt frem for om det er for stor barnehagegruppe eller for lite tid. (Hedstrøm, 2017, s. 8)

Til slutt er det viktig å huske at barns atferd og utvikling er en kontinuerlig prosess, og at det tar tid og tålmodighet å utvikle sunne atferdsmønstre og sosiale ferdigheter. Voksne bør være tålmodige og støttende, og gi barna muligheter til å lære og vokse på sin egen måte (Hedstrøm, 2017, s. 55).

2.2.2 De voksne kompetanse

Arbeidet i barnehagen krever kunnskap innenfor mange felt. Arbeidet er variert og ofte krevende, og vi står stadig overfor vanskelige dilemmaer og må foreta valg. Som barnehagelærer er en av de viktigste oppgavene å skape et godt oppvekst miljø for mange barn - alle barn. Dette arbeidet utføres i tett samarbeid med andre mennesker. Derfor trenger vi kompetanse i blant annet samhandling, kommunikasjon, holdninger, relasjoner, konflikthåndtering og personal- og foreldresamarbeid (Madland, 2013, s. 29).

Madland tydeliggjør det at å erkjenne hvem en er, hvorfor man er som man er, hvordan man oppfattes av andre, og hvordan man kan bli til en bedre versjon av seg selv er noe av det viktigste stadiet en går gjennom. Dette er noe som også gjenspeiler seg i en barnehagehverdag, Hvem er jeg, hvordan kommuniserer jeg med de store, og de små. Hvordan jeg forholder meg i konflikter, hvorvidt jeg sprer glede og humor, eller om en legger en demper på enhver situasjon. Om en er åpen, raus og deler eller utelukkende, streng og rigid. Det å ha en klarhet på hvem en er, og hvilken kompetanse den voksne har vil være til stor betydning i en barnehagehverdag (Madland, 2013, s. 12).

2.2.3 Voksenrollen

For barn som går i barnehagen vil også de barnehageansatte ha svært stor betydning. Når barnet er i barnehagen, er det barnehagelærere og pedagogisk leder som blir deres omsorgspersoner, noe som innebærer et stort ansvar for at hvert barn skal få sine behov dekket, og ikke minst trives i barnehagen (Drugli, 2017, s. 15). Voksenrollen, hvor det enkelte voksne tenker, sier og gjør i samspill med barna har direkte innflytelse på deres livskvalitet, og legger et grunnlag for videre utvikling. De voksne i barnehagen har en stor innflytelse på

barna som vil senere ikke kunn påvirke hvordan de har det i barnehagen, men også grunnlaget for barnet videreutvikling (Drugli, 2017, s. 143).

2.2.4 Voksnes holdninger

En holdning er en mening, en oppfatning eller innstilling en person har, og som gjerne sitter dypere enn en mening. Holdningene våre dannes og utvikles i samspill med de menneskene vi til enhver tid har rundt oss, og påvirkes kontinuerlig av erfaringene våre. Vi kan bli mer bevisst i egne holdninger gjennom tilegnelse av ny kunnskap og når vi reflekterer over egne erfaringer og opplevelser (Bostad & Paulsen, 2012, i Madland, 2013, s. 29).

Holdninger vi har er svært avgjørende for hvordan vi oppfører oss og er en del av personligheten vår, og de preger våre tanker. Vi bærer dem med oss i alle mulige sammenhenger, de påvirker valgene vi tar, og de farger atferden vår. Har jeg for eksempel en positiv holdning til en person vil det føre til at man møter vedkommende med åpenhet og respekt. En negativ holdning til vedkommende vil gjøre meg motvillig, mistenksom eller uinteressert i andre. (Bostad & Paulsen, 2012, i Madland, 2013, s. 30)

2.3.0 Hvordan kan vi hjelpe barn med utfordrende atferd

Barn utfordrer oss ulikt gjennom sine handlinger og reaksjonsmåter. Ofte retter vi mer oppmerksomhet mot atferden og mindre mot årsakene og det barnet indirekte kommuniserer til oss gjennom sine handlinger. Ofte kan barnehagelærer være mer tiltaks- og løsningsorientert enn fokusert på barnets behov (Kinge, 2015, s. 11).

Kinge (2015) mener at for å iverksette meningsfulle og virksomme tiltak må vi se tiltakene i sammenheng med barnets behov, mens Hedström (2017) sier det at for å kunne hjelpe et barn er det essensielt å forstå hvorfor barnet handler, og reagerer som det gjør, og ikke minst prøve å sette seg selv i barnet situasjon. Madland sier at det viktigste redskapet vi har for arbeidet i barnehagen er nemlig oss selv (Madland, 2013, s. 12).

2.3.1 Relasjon

For å kunne være til hjelp og støtte barnet vil det være essensielt å etablere en nær relasjon til barnet. Barn trenger at personalet responderer umiddelbart og hensiktsmessig på uttrykkene og behovene de har, de trenger spesielt å føle seg forstått og ivaretatt. Barn trenger relasjon som har rom for nærhet og varme, og evnen til å etablere nære relasjoner er en viktig forutsetning for å kunne gjøre en god jobb (Drugli, 2017, s. 143).

En relasjon består av gjensidig kommunikasjon og samspill mellom to parter over tid. I tillegg består relasjonen av partens kunnskap om og forventninger til hverandre (Hinde, 1979 i Drugli, 2017, s. 143). Konkrete, positive samspillserfaringer der barnets behov blir forstått og møtt på en god måte, er byggeklossene i gode relasjoner. Blir dette møtt på hos voksne, kan dette ha innvirkning på barnets evne til å skape gode relasjoner.

De fleste vil legge vekt på at gode relasjoner er kjennetegn av at barnet blir respektert, vist tillit, anerkjent, gitt positiv bekreftelse samt møtt på empati og forståelse fra den voksne. Positive relasjoner mellom barn og den voksne øker den voksnes motivasjon for å være sammen med barnet, og virker forebyggende av negativ utvikling hos barn i risikogrupper.

Oppsummert kan man si at gode relasjoner er det som betyr aller mest for barns utvikling og helse. Gode, tidlige relasjoner bidrar til livskvalitet her og nå og de har en meget viktig forebyggende funksjon, fordi de på ulike måter setter barnet i stand til bedre å takle senere belastninger. Barn som har gode relasjoner til voksne vil også komme seg raskere etter at de har opplevd noe resiliens.

2.3.2 Samarbeid & organisering

Dagens barnehagelærere møter nye profesjonsutfordringer som krever et sterkere blikk på kunnskapsutvikling og mer fokus på hvordan en kan arbeide målrettet som en enhet (Aasen, 2012, s. 30). Relasjonene man har til sine kollegaer og foreldre vil være med på å påvirke hvilken kvalitet som kommer frem i samspillet med hvert enkelt barn (Askland & Sataøen, 2013, s. 2016).

Samarbeid med personalgruppen:

Når man arbeider tett sammen i en gruppe, er det et velkjent fenomen at medlemmene føler sterk tilhørighet til gruppen og til hverandre. personalet vil bidra med komplementære

ferdigheter, forpliktelse til en felles hensikt, felles resultatmål og felles tilnæringsmåte som man holder hverandre gjensidig ansvarlig overfor (Aasen, 2012, s. 32). Å jobbe tett med personalet er sett på som hensiktsmessig for å oppnå resultatet og målet. Det dreier seg om å spille på personalets sterke sider og utnytte og fordele arbeids- og ansvarsoppgaver i forhold til den enkeltes kompetanse, slik at teamet får maksimalt ut av de ressursene man har til rådighet.

Å ha en felles plan for hvordan man skal håndtere situasjoner som oppstår, og sørge for at alle ansatte er kjent med planen vil være å virke gunstig for barnet med utfordrende atferd. En kan også ha jevnlig møter for å diskutere hvordan det går, og eventuelt justere planen hvis nødvendig.

Foreldresamarbeid

Følelsen av tilhørighet og anerkjennelse er viktig for alle barns trivsel, utvikling og læring i barnehagen. Et godt samarbeid mellom barnehagens personale og foreldrene bidrar til å øke barnas trivsel, utvikling, læring, trygghet og trivsel.

Foreldrenes trivsel og trygghet er et viktig hensyn som barnehagelærere må ha meg seg i sitt for barnehagelærer - og pedagogisk leder, gjerne fordi foreldre utgjør en viktig ressurs i arbeidet med å skape et inkluderende miljø i barnehagen, og dersom barnehagelærere skal kunne fungere som god støttespiller for ulike foreldre, og foreldre skal få en følelse av å være en ressurs, er det viktig å møte dem med åpenhet, profesjonalitet og respekt.

Organisering innebærer å lede barnegruppens oppmerksomhet, atferd og tid på en god måte. Gode rutiner fremmer god organisering og handler blant annet om at ulike situasjoner i løpet av barnehagedagen har en tydelig start, og en tydelig slutt (Drugli, 2019, s. 164).

God organisering og gode rutiner vil utgjøre gode rammer for positivt samspill. Disse rutinene vil føre til forutsigbarhet og gi barna en ytre form for trygghet. Små barn trenger å være i forkant ved å vite hva som vil skje, dette er med på å betrygge dem. Dersom deres faste rutiner brytes vil dette føre til at barnet blir frustrert, forvirret, og utrygg. En god måte å lede små barns oppmerksomhet og atferd på, er å sette ord på det som skjer eller skal skje, og det de ulike partene gjør i situasjonen. Dette kan være under måltid, påkledning, i overgangssituasjoner og så videre (Drugli, 2019, s. 165).

2.4.0 Vennskap i forskjellige perspektiver

Greve (2009) mener at for å forstå begrepet vennskap er en nødt til å gå inn på begrepets etymologi. Begrepet *venn* kommer fra gammelnorsk *vinir* som er i slekt med det latinske ordet *venus* (kjærlighet & skjønnhet). På islandsk heter det *vinur*. På engelsk er begrepet *friend* som stammer fra gammel engelsk *frEon* som betyr å elske. Det franske *ami*, det spanske *amigo* og det italienske *amico* har alle fellestrekk i betydningen som venn og elskede. Det er altså et begrep man forbinder med sterke og kjærlige bånd mellom mennesker, som har vært i flere århundre.

Begrepet vennskap har forskjellige definisjoner ut ifra hvilket perspektiv en velger å ta for seg. Jeg vil ta for meg det sosiologiske, og det psykologiske perspektivet, og ikke minst barnehage perspektivet.

2.4.1 Sosiologisk og psykologisk perspektiv

Greve retter oppmerksomheten om vennskap i et sosiologisk perspektiv mot barns kulturer, vennskap som forhandling og utvikling av evnen til kommunikasjon og følelse av tilknytning og identitet. Greve (2009) sier det at barn tar gjerne bruk i verbalspråket i tillegg til det ikke verbale i sine forhandlinger om å få være med i leken og slippe til i fellesskapet.

Barn er opptatt av å beskytte den pågående leken (Corsaro i barndom i barnehagen, s. 50), og bruker gjerne vennskap begrepet både til å bekrefte egne delte lekeerfaringer ("Vi er venner ikke sant"), og til å skjerme den pågående leken fra andres invadering ("Du kan ikke komme her, vi er ikke venner"). Greven sier videre at vennskap fra et sosiologisk perspektiv også kan bli brukt til forhandlingskort i barnas forsøk på å løse konflikter. Sosial utvikling er essensielt for å kunne si noe om barnet sin evne til å inngå i vennerelasjoner, man kan altså på denne måten se for seg at barn *gjør* vennskap (Greve 2015, s. 50).

I et psykologisk perspektiv blir vennskap sett på som en gjensidig relasjon der begge parter må ha et ønske om å være venn med den andre. Gjensidighet kommer opp hos flere psykologer, denne gjensidighet kommer til uttrykk når barn gjør noe meningsfullt sammen, når barn knytter an til hverandres livsverdener, i humor, gjennom kroppslighet når barn

beskytter vennsksrelasjonen eller forsvaret hvernadres rettigheter - og til og med når barn er i konflikt med hverandre.

Alt dette kan være uttrykk for en opplevelse hos barna av et “ felles vi”, men det er ikke gitt at alle barn får en slik opplevelse. Noen barn kan ha vanskeligheter med å komme inn i relasjoner med jevnaldrende og de utfordrende barna, og kan derfor også innebære at man ser på hva som kreves for å kunne inngå i vennsksrelasjoner. Greve, 2015,s. 54) .

2.4.2 Barnehage perspektiv

Barnehagelovens formålsparagraf slår blant annet fast at barnehagen skal fremme trivsel, glede, og være et godt sted for utvikling av fellesskap og vennskap. Barnehagen skal altså møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi, fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering (Barnehageloven, 2013,1).

Dette betyr at barnehagelærere har ansvar for at alle barn skal få muligheten til å være i samspill med hverandre, få venner, og ikke minst føle en tilhøring av fellesskap. Barnehage spiller en stor rolle i sekundær sosialisering, men selv om barnehage kan være en byggestein til videre vennskap, og er en god arena for at barn skal kunne få utvikle vennsksrelasjon fremtyder Greve at det fremdeles kan by på problemer med å sørge for at alle skal få oppleve vennskap. Det er ikke mulig å tvinge noen til å bli venner, vennskap må være basert på frivillighet (Greve,2019, s.56).

Fra et barnehage pedagogisk ståsted er vennskap et komplekst begrep som kan romme mange ulike former for relasjoner. Dette kan være relasjoner som at barn sliter med å finne venner blant sine jevnaldrende og-/ eller utfordrende barn. Så kan den ene barnehagelæreren eller assistenten bli den vennen som likevel gir mening og glede i barnas liv. Dette kan også være en fantasivenn som et dyr eller en dukke. Dette konkluderer Greve med at vennskap kan bety ulike ting for ulike personer. Som barnehagelærer blir det da essensielt at vi legger til rette for lek og samspill mellom barn, og å være ydmyk for at relasjonen kan oppleves som svært verdifull uavhengig av hvilken merkelapp man har (Greve,2019, s. 58)

3.0 Valg av metode

I dette kapittelet vil jeg gå i dybden på valg av metode, og hvordan jeg har kommet meg frem til valg av informanter. Utover teksten vil dere bli kjent med hvordan jeg har gjennomført mine forberedelser, og ikke minst gjennomføring av intervjuene. Videre vil jeg ta med meg metodekritikk og hvilke forskningsetiske vurderinger jeg har tatt for meg.

Til å begynne med har jeg valgt en metode som kjennes som en deduktiv metode. Dette går da ut på at en går fra teori til empiri (Bergsland, 2014, s. 67).

Gjennom studieløpet har jeg fått et innblikk på hvordan jeg som pedagogisk leder kan legge til rette for vennskap hos barn med utfordrende atferd. Ved å ha hatt kjennskap om dette tidligere føler jeg meg da trygg på at jeg har kunnskap om temaet tidligere, og stemmer overens med en deduktiv metode.

3.1.1 Kvalitativ og kvantitativ

Forskningsmetoden kvalitativ metode brukes når man samler inn og analyserer kvalitative data. Kvalitative data er data som ofte foreligger i form av tekst. Vi kan bruke kvalitative data for å undersøke eksempelvis argumenter i en debatt. Vi kan bruke forskjellige metoder for å samle inn kvalitative data, blant disse finner man deltakende observasjon, etnografi, ustrukturerte intervju, fokusgrupper eller kvalitativ innholdsanalyse (Dalland, 2017, s.51).

Kvalitative metoder sikter på å fange opp meninger og opplevelser, dette kan man ikke måle eller sette tall på, mens kvantitative har den fordel med at man kan innhente data i form av målbare enheter.

Kvantitative og kvalitative metoder bidrar til at man får en større forståelse over samfunnet man lever i, man kan se på hvordan individer og grupper tenker og handler i samfunnet (Dalland, 2017, s.51).

Kvantitativ metode er en forskningsmetode man bruker når man skal samle inn og analysere kvantitative data. Kvantitative data er data som kommer frem i form av tall eller mengdetemer. Ved innsamling av kvantitative data kan man bruke ulike metoder. Dette kan være surveyundersøkelser, strukturert observasjon eller kvantitativ innholdsanalyse.

Kvantitative data for forskning kan også hentes fra offentlige statistikkbyråer og andre databaser. I kvantitative datainnsamlinger kan man bruke sosiale medier når man samler inn data, med forbehold om at dataene kan få større feilmargin (Dalland, 2017, s.52).

Kvalitativ og kvantitativ metode utfyller hverandre og kan derfor brukes sammen. Når man bruker disse metodene sammen kalles det metode regulering (mixed methods).

For å få innsikt i standpunkter og argumenter kan man bruke kvalitativ metode, mens kvantitative metoden vil avklare hvor utbredt disse standpunktene er blant samfunnet, og hvilke tyngde de ulike argumentene har i de ulike gruppene (Dalland, 2017, s.51).

I denne oppgaven bruker jeg kvalitativ metode.

Den kvalitative dataen kunne utbedres med data med standpunkter fra andre deler av landet og flere enheter som blir utspurt. Dette ville skapt et bredere bilde av de ulike standpunktene i forskjellige deler av landet og man kunne sett på om standpunktene endres på fylkesgrensene eller om standpunktene er felles for de ulike enhetene.

3.1.2 Metodekritikk

De forskjellige metodene har sine svakheter, idealet er at undersøkelsene skal være minst mulig avhengig av personen som undersøker og at samme resultat skal kunne samsvare med en annens undersøkelser dersom den samme metoden utføres av en annen med den samme fremgangsmåten. Når man eksempelvis bruker intervju kan man se at dette er veldig personavhengig og vil med stor sannsynlighet føre til forskjellig resultat. Derfor er det spesielt viktig i disse undersøkelsene at man redegjør for eget utgangspunkt og hvordan man har gjennomført undersøkelsen, dette bør gjøres på en måte slik at den viser undersøkelsen del for del (Dalland, 2017, s. 51).

Når man publiserer resultatene skal de etter normen kunne kontrolleres, etterprøves og kritiseres. Dette vil si det skal følge med all materiell som har relevans dersom noen vil vurdere resultatene. Noen av metodene kan være utfordrende å etterprøves, da noen av metodene er personavhengig og dette kan avvike fra gang til gang. Derfor bør en som undersøker skrive på en måte som gir leseren følelsen av å være tilstede når de leser undersøkelsen (Dalland, 2017, s. 58).

Relevans er også en viktig faktor å få med seg i forarbeidet og i selve utførelsen av undersøkelsene, og å være observante på at det som blir samlet inn har en relevans opp mot problemstillingen; både i undersøkelsen og i svarene fra enhetene. Undersøker må også være observant på at det hele tiden er relevant til problemstillingen og at det som føres som

drøfting og kildeinnhenting i ettertid er relevant til problemstillingen, da urelevant informasjon kan forvirre leserne (Dalland, 2017, s. 60).

3.1.3 Rekruttering og utvalg av informanter

Underveis i studieløpet har vi hatt muligheten til å bli utplassert i praksis over lengre perioder. Her har jeg valgt å bruke anledningen til å bli kjent med forskjellige pedagoger, og barnehagelærer rundt på avdelingen. Jeg ønsket å sette opp et strategisk valg, men samtlige la det komme naturlig, og føles genuint.

Det som har vært utrolig viktig for meg var først og fremst å få intervjuet fagfolk. Dette er fordi jeg opplevde at disse personene er primærkilder på sine områder. Dalland (2017) sier at et kvalitet intervju sikter mot å gå i dybden. Derfor kan ikke antall intervjupersoner være for stort. Gode samtaler med to eller tre intervjupersoner kan gi mye stoff til en oppgave.

Jeg har da valgt å gå ut i fra å intervju tre personer, jeg tok kontakt med dem i praksisperioden hvor jeg fortalte dem om mitt forskningsprosjekt. Jeg hadde flere samtaler med personalet på forskjellige avdelinger, nøkkelen var å intervju de som var genuint interessert i temaet og problemstillingen. Av åtte barnehageansatte jeg pratet med valgte jeg de tre som jeg opplevde var mest engasjert og hadde størst lidenskap.

Videre sendte jeg da intervjuguiden ut på mail med et samtykkeskjema, hvor vi med senere tid avtalte et tidspunkt som passet for begge parter.

3.1.4 Forberedelse og gjennomføring

Kvale og Brinkmann (2015 i Dalland, 2017, s.63) sier at intervjueren og den som blir intervjuet er sammen om å produsere kunnskap, det er i denne relasjonen at intervjuet kunnskap produseres. Samspillet mellom intervjuer og intervjupersonen krever derfor både empati og respekt fra deg som intervjuer.

Dalland (2017) sier det at i forskningsintervjuet er det du som er instrumentet, det er på grunnlag av dine spørsmål du får svar. Din evne til å oppfatte svarene, ta vare på dem, forstå dem og tolke dem er avgjørende for om det du får ut av intervjuet er til å stole på. Ved å ha dette i baktanken har jeg da utarbeidet en intervjuguide.

Et intervju er jo et møte mellom mennesker, både jeg og informanten hadde forventninger til dette møtet. For meg var det viktig å gjøre et godt inntrykk, før intervjuet satt jeg med et

inntrykk av at om intervjuet skulle være vellykket var det viktig at jeg hadde forberedt meg godt. Dette innebærer at jeg var så godt orientert som mulig om informanten - så langt det lar seg gjøre selvsagt, og klar på hva jeg ønsket å oppnå med intervjuet (Dalland, 2017, s. 65).

I forkant av intervjuet ble intervjuguiden, og samtykkeskjemaet sendt ut i god tid. Jeg ønsket at informantene mine skulle bli godt kjent med spørsmålene og ha tid til å reflektere rundt disse før møtene.

Intervjuene ble avholdt i et møterom inne på barnehagen. Her gjennomførte jeg selve intervjuet, tok notater og skrev hva som ble formulert. Før selve intervjuet spurte jeg informantene om de har sett gjennom spørsmålene, samt om de hadde noen innvendinger og/eller ønsket å trekke noen spørsmål. Jeg tydeliggjorde at det var mulighet for å trekke seg fra intervjuet og at all data ville bli slettet umiddelbart før vi signerte under samtykkeskjemaet.

Jeg startet intervjuet med et utdrag fra rammeplanen “ I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne”(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 22-23). Under intervjuet hadde jeg de første spørsmålene generelt om informantene, slik at jeg fikk muligheten til å bli litt bedre kjent med karrieren deres, samtlig få hjulpet de med å finne seg til rette til dette møtet, få forståelse for deres ståsted, og livssituasjonen. De neste spørsmålene var mer kategorisert og rettet inn mot min problemstilling. På denne måten opplevde jeg, og informanten spørsmålene, strukturert. *Med strukturert er at spørsmålene er satt opp i en bestemt rekkefølge* (Løkken & Søbstad, 2013, s. 106)

Hovedpoenget med kvalitativ intervju er at intervjueren lar informanten formulere svarene sine selv (Løkken & Søbstad, 2013, s.107). For at jeg skulle få gjennomføre dette her var det da viktig at jeg fikk stilt åpne, og ikke ledende spørsmål. Som nevnt tidligere hadde jeg da strukturert spørsmålene mine som da forhåpentligvis ga informanten min en fin og god gjennomføring av intervjuet.

Etter å ha gjennomført alle mine intervjuer håper jeg å ha oppnådd en hermeneutisk fortolkningsprosess, som en spiral der forståelse og tolkning leder til en ny forståelse, og ny tolkning (Bergsland, 2014, s. 68).

3.1.5 Forskningsetiske vurderinger

Under rekruttering og utvalg av informanter var det viktig for meg at det skulle bli gjensidig tillit gjennom hele prosjektet. Jeg bygget opp tilliten min gjennom samtaler om selve forskningsprosjektet hvor jeg besvarte alle spørsmål, og gikk gjennom punkt og prikke på hva det innebærer å delta, og ikke minst prosjektet sitt formål. Videre fikk informantene mine informasjonsskriv og et samtykkeskjema som innebærer hva de kan forvente fra meg, og hva jeg kan forvente i retur.

Gjennom informasjonsskrivet og samtykkeskjema opplevde jeg at tilliten virkelig ble bygd. På denne måten skapte vi gjensidig trygghet som igjen førte til tillit, noe jeg mener er essensielt når man skal arbeide med mennesker. Dalland (2017) sier det at etikken dreier seg om normene for riktig og god livsførsel. Stilt overfor vanskelige avgjørelser i livet skal etikken gi oss veiledning og grunnlag for vurdering før vi handler. (Dalland, 2017, s.236). Som nevnt tidligere fikk de også muligheten til å trekke seg før, under og i etterkant av intervjuet.

Det er flere etiske hensyn vurderinger jeg hadde foran meg, og ikke minst som skulle foretas. Noen av de fremste var å vurdere om å søke til NSD eller ei, NSD er personvernombud for alle universiteter og høyskoler, de veileder og gir råd til institusjoner, forskere og studenter i personvernspørsmålet (nsd.no/om-nsd-norsk). Min oppgave omhandler jo mennesker, og derfor ble spørsmålet om personopplysninger veldig relevant. *Personopplysning* er opplysninger og vurderinger som kan knyttes til enkeltpersoner. Siden jeg ikke hadde opplysninger som kan knyttes til enkeltpersoner, som for eksempel navn, fødselsnummer, adresse etc. valgte jeg å ikke benytte meg av lydopptak, noe som videre førte til at det ikke var krav om å sende inn en søknad til NSD.

Etiske utfordringer som kunne oppstå var blant annet å oppbevaring av data, og med anonymitet. Det er lovfestet i §1 Lov om behandling av personopplysninger, at man skal verne fysiske personer i forbindelse med behandling av personlige opplysninger (Justis-og beredskapsdepartementet, 2018). Derfor har jeg ikke skrevet ned informantens navn, fødselsnummer etc i dokumentet eller i mine notater under intervjuet. Jeg ønsket og gjennomførte alt av datainnsamling anonymisert, og med bokstaver istedenfor fiktive navn. Jeg har alt av data og informasjon på en låst datamaskin som ingen andre enn meg har tilgang

til, og har valgt å printe ut samtykkeskjemaene og oppbevare dem i en mappe som er inne i et privat sted i min bolig. På denne måten har jeg klart å ivareta deres rettigheter, og sørge for at datainnsamlingen ikke kan spores tilbake til informantene.

Når det gjelder forsker fleksibilitet har jeg gjennom intervjuene og data-analyse holdt meg til å være helt nøytral, og ikke favorisere noen av svarene. Når oppgaven er ferdig sensurert, og innlevert vil jeg også sende den til informantene på mail slik at de kan få muligheten til å lese den. Med tanke på at jeg vil sende oppgaven til informantene er det da avgjørende at de kan kjenne igjen svarene sine.

3.1.6 Analyse av datamaterialet

Jeg valgte å gjennomføre mine intervjuer fysisk uten lydopptak, dette medførte at jeg måtte skrive ned alt som ble formulert, noe som ga meg i gjengjeld - jeg slapp å transkribere, og kunne starte direkte på analysen min. Bergsland & Jæger (2014) sier at når man skal analysere handler det om å redusere datamengden, skape kultur, orden og mening. Når man strukturerer og klargjør, eliminerer man det overfladiske materialet som tar unødvendig rom i henhold til problemstillingen (Bergsland og Jæger, 2014, s. 81-82).

Under analysering av datamaterialet har jeg kodet og kategorisert materialet mitt. Videre har jeg samlet inn all informasjonen fra informantene og kategorisert dem sammen i ulike temaer. De utsagnene jeg har opplevd som mest relevant for svarene mine har jeg valgt å fremheve senere i teksten for å skape en helhet, som kan gi svar på min problemstilling.

Bergeland & Jæger presiserer at en utfordring man kan møte under analysering er å skape et skille mellom informantenes utsagn og tolkninger, og egne tolkninger av disse i teksten.

Derfor vil jeg forsøke så godt jeg kan å lese selvkritisk gjennom egne tolkninger, og hva som er informantens utsagn og tolkninger av sine handlinger (Bergsland og Jæger, 2014, s. 82).

4.0 Presentasjon av funn og drøfting

I dette kapittelet har jeg tenkt å presentere resultatene jeg har fått fra mine informanter. Jeg kommer også i følgende kapittel drøfte informantene sine svar opp mot tidligere teori som jeg har brukt. Jeg håper funnene vil være en ressurs for mitt forskningsprosjekt, og ikke minst belyse min problemstilling som kan resultere i en dypere innsikt av hvordan forståelsen er av blant de utvalgte informantene. Som nevnt tidligere i oppgaven er problemstillingen *hvordan*

kan barnehageansatte legge til rette for en vennlig barnehagehverdag for barn med utfordrende atferd.

Jeg har valgt å dele informantene mine i A B C, hvor A er pedagogisk leder, og B, C er barnehageansatte med videreutdanning innenfor pedagogikk. Jeg har valgt informanter med ulike posisjoner for å få et bredere perspektiv. Jeg opplever mine informanter som svært kunnskapsrike, engasjerte og med lang arbeidserfaring. Deres bidrag har vært til stor hjelp, og ikke minst nyttige i dette prosjektet.

4.1.1 Hva legger du i begrepet utfordrende atferd?

Ved spørsmålet hva utfordrende atferd betyr for informantene svarer de veldig enstemt. Her vil jeg trygt påstå at alle informantene tenker på atferd som kan være vanskelig for seg selv eller andre å håndtere. Dette kan være atferd som er aggressiv, selvskadende, eller som skaper kaos eller uro, men også de stille barna.

Informant A svarer følgende:

“ Da tenker jeg på de som er fysisk mot andre barn eller voksne, utfordrende barn en nok de som strever mest i en annen setting, ødelegger mye for hverandre, og ikke minst bruker kroppen sin mye mer ”

Videre tilføyer informant C følgende:

“ handlinger som er litt utenfor det man ser som normalen, vold mot andre barn og vold mot voksne. fysiske vold, spark og slag, spytt og bit, men også verbal vold, at man sier stygge ting. Det vil jeg kvalifisere meg mest til som utfordrende atferd.

Informant B er innom det samme, og runder det hele med:

“ et barn som er veldig stille, og ikke plukker språket. Det er forskjellige måter å ha utfordrende atferd på, det kan være et barn som slår, følger ikke reglene, tar ikke imot beskjeder, men det kan også være det barnet som har lite språk. Kanskje har språket, men ikke bruker det. De stille barna kan også være utfordrende. "Vi kan ikke glemme de stille barna".

Informant A og B er inne på det Hedström kategoriserer som utfordrende atferd. De som er fysiske mot andre barn, og yter til vold, er det som står i samsvar med Hedström. Han mener at barn som opplever vanskeligheter med å være i samspill, og ofte er i konfliktsituasjoner som fører til sinne i form av slag, biting, dytting er det han ser på som utfordrende atferd.

Informant C tar for seg de stille barna. Dette er det Lund (2012) kaller for det stille atferdsproblemet. Hun definerer dette som den atferden der følelser, opplevelser og tanker holdes og vendes innover mot en selv. Helt mot slutten tilføyde informant C at de stille barna ikke kunne bli glemt. Informant C sin utrop, er Lund sin hypotese. Her sier hun at det er altfor mange barn og unges tilbaketrukne atferdsuttrykk er blitt bagatellisert, oversett og ignorert siden det ikke rammer omgivelsene. Jeg ønsket å finne ut av hva informantene legger i begrepet utfordrende atferd, gjennom deres svar har jeg opplevd at det er et utrolig stort emne, men også at utfordrende ikke kun handler om hva voksne opplever, og observerer, men også hva voksne ikke klarer å fange opp (Lund, 2012, s.24) .

På spørsmålet om hva informantene tenker om utfordrende atferd er medfødt eller tillært er de noenlunde enige om at det kan finnes fellestrekk i hverandre, i form av at utfordringen er nok medfødt, men ikke atferden. På grunn av at barnet har kommet til et utfordrende miljø kan dette være med på å forme dem, noe som igjen kan smittes over til atferd på grunn av at de har blitt utsatt for traumer, erfaringer på barnehager, skoler og hjemmet. Informant C er svært uenig, og opplever ingen av delene (se vedlegg 3C) . Hun presiserer at et barn kan bli født innenfor vanskelige omstendigheter, men i utgangspunktet innenfor normalen

Diskusjonen om utfordrende atferd er medfødt eller ei har vært en lang diskusjon. Madland sier at atferden våres styres og reguleres av noe som befinner seg dypt inn i oss. Deler av dette som da blir medfødt (arv) tillært (miljø). Hun forklarer dette som at gener ikke kan bli til en organisme hvis de ikke er i interaksjon med et miljø, og miljøet ikke blir til en organisme uten interaksjon med en ansmaling av gener (Madland, 2013, s. 13)

4.1.2 Hva legger du i begrepet vennskap?

Ved spørsmålet om hva mine informanter legger i begrepet vennskap har alle informanter samme budskap. Der svarer de at det ikke er så veldig annerledes for voksne enn som for barn. Det er noe verdifullt som bygges opp ved tillit, felles interesser, glede.

Informant A sier “ Vennskap, det er en gjensidig tillit, og glede over å være sammen. Informant C påpeker at det er en god Gi - og ta. Man er villig til å gi fordi man vet at den personen er villig og kommer også til å gi igjen (Se vedlegg 3A og 3C).

Informantene sin belysning om gjensidighet er det Greve forklarer om vennskap når hun tar for seg et psykologisk perspektiv. Nemlig at det handler om at begge parter har et ønske om å være med den andre - som informant C er innpå, og at gjensidigheten gjerne forekommer i hverandres livsverdener, glede og humor som Informant A tar for seg i hennes svar. (Greve, 2015, s. 54)

Informant B svarer følgende på spørsmålet:

"Vennskap" er når barn finner hverandre på tvers av kulturer, religioner, og interesser. Vennskap kan være 4stk som leker sammen, og 2 stk som har funnet tonen på grunn av interesser, språket er nødvendigvis ikke til stede, men du kan observere det at leken er god på grunn av deres felles interesse. På denne måten utjevnes det sosiale på tvers av alt - De har ikke språk, men de kommuniserer likevel.

Dette sitatet tolker jeg i et barnehageperspektiv. Der har Greve forklart at vennskap fra et barnehageperspektiv er når vennskap rommer mange ulike relasjoner. Dette kan være relasjoner innenfor kultur, religion og interesse som informant B er innenfor (Greve, 2015, s. 50).

4.1.3 Relasjon & organisering

På spørsmålet om hvordan de voksne tar videre vare på vennskap som har etablert seg, svarer informant C slik:

" Det er alltid en pågående diskusjon. fordi jeg tror vi voksne har et ansvar til å verne. Når vi ser at to gode venner er i lek. Så tror jeg vi som voksne må være obs på å verne situasjonen litt . Selv om vi ofte sier at her i barnehagen leker alle med alle, så kan det være ødeleggende for en lek som to gode venner har. Det er en balansegang hele veien. Å verne et vennskap og la de få lov til å være i lag, få lov til å dyrke eget vennskap, men også samtidig invitere andre inn for å utvide relasjonene.

"Vi skal verne de gode vennskapene, men også oppmuntre til å ta andre med inn i leken, bygge vennskap slik at en har litt flere bein å stå på."

Dette svaret finner jeg i henhold til hva rammeplanen sier om trivsel, og lek. Rammeplanen sier at barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek - alene og sammen med andre (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 5). Informant C hen holder dette, og informantene tydeliggjør det gjennom hennes svar.

Informant B tar for seg at bemanning har utrolig mye å si for å ta videre vare på vennskap som har etablert seg, spesielt fra et pedagogisk grunnsyn, dette skyldes fordi det er vanskelig å gjøre det pedagogiske om en ikke har personalet til det.

Dette får meg til å tenke på hvor mye organisering har å si i barnehagehverdagen. God organisering og gode rutiner vil utgjøre gode rammer for positivt samspill (Drugli, 2019, s. 165). Her er det da helt vesentlig at får å kunne organisere godt, og ikke minst tilrettelegge må en ha personalet til det. Jeg har selv erfart hvor mye underbemanning rammer barnehagens kvalitet i mine praksisperioder. Lite personalet på avdeling, kan føre til at ikke alle barn føler at deres behov og interesser blir dekket, noe som igjen kan føre til at hverdagen og vennskap svekkes.

Informant A sier det at å få frem barnet sine beste sider kan være nøkkelen til å ta vare og etablere vennskap.

Informant A svarer slik:

“De barna som er utfordrende er viktig å være tett på slik at de blir en god lekevenn for barna. Om du da har barn som ikke får være med på lek gang på gang, og blir utestengt på grunn av atferden, er det viktig å gjøre at det barnet trygg overfor andre barn. fremvise barnet sine gode sider, og kvaliteter, bruke aktiviteten som barnet mestrer når vi tilrettelegger for leken. Har vi et barn som er glad i å male kan vi for eksempel ha en liten gruppe med maling slik at de kan få en ny og fin opplevelse, På denne måten kan barnet bli attraktiv å være sammen med”

Hedström sier at barn med utfordrende atferd har en tendens til å vise en utfordrende atferd i store folkegrupper. Ved å ha en trygg voksen i nærheten vil barnet rundt føle seg trygge, og ikke minst det barnet som har en utfordrende atferd (Hedström 2017, s.13).

Jeg opplever det informantene sier om å bryte ned gruppen som svært lønnsomt. Først og fremst vil det være mer produktivt, men barnegruppen vil også oppleve en voksen nærvær mye mer. Det er ingen tvil om at jo færre barnegruppen er, jo lettere er det å se hvert enkelt barn, og med det vil små grupper være noe alle barn opplever godt, og ikke minst med på å belyse de gode sidene for barnet med utfordrende atferd.

Ved spørsmålet om hvem som er ansvarlig for relasjonsbyggingen er de alle enige i at det er de voksne. Informantene tydeliggjør det at alle voksne, uavhengig av arbeidstittel, og arbeidserfaring har et felles ansvar for relasjonsbygging. Informant C sier at ansvaret ligger hos de voksne, på grunn av at det er vi som sitter på kunnskapen og makten. Informant B sier seg enig med resten av informantene, og sier at relasjonsbygging er også med på å bygge tillit, noe som er veldig viktig for barnet og foreldrene.

Informant A svarer

“Det ansvaret ligger hos oss voksne, vi er alltid ansvarlige for relasjonen, siden barn ikke evner å være ansvarlige på det stadiet, nettopp på grunn av at de ikke har kommet så langt.

Dette her er en oppgave som alle voksne må ta for seg. Det å snakke om det innad personalet, sette ord på det, og veilede hverandre er essensielt for at vi skal kunne fremheve relasjonsbygging”

På spørsmålet om hvordan en kan være god samtalepartner for barnet svarer informant A at det å ha gode samtaler med barnet er utrolig viktig, være en god lytter, samtlig en veileder er med på å få barnet til å føle seg trygg på deg. Vi kan også ta for oss viktigheten om å være god mot hverandre

Informant B legger til at det er viktig å bygge tillit til barnet. En kan ikke gå inn og forlange at barnet skal snakke med deg. Siden det gjør de ikke. Informantene tydeliggjør at voksne må være gode samtalepartnere ved å gå inn å bygge tillit, være tålmodig, og jobbe jevnlig med barnet slik at de stoler på deg. Videre sier informanten at vi voksne ikke kan gå inn å forlange tillit.

Informantene sine svar er også i henhold til det Drugli (2008) sier. Hun tar også blant annet viktigheten i tillit. Hun mener at en må vise at en er til stede for barna, at en bryr seg og vil gjøre det en kan for å støtte dem. Videre tydeliggjør hun at tillit fra barnas side er noe en må gjøre seg fortjent til, og den vil komme gradvis hvis en legger til rette for det (Drugli, 2008, s. 78)

Informant C svarer slik:

“Det handler om den voksne nærvær. Det å ta barnet signaler og det de sier på alvor. Om du skal være en god samtalepartner for barnet, må barnet også være trygg på deg, og det er det voksne ansvar. Vise interesse, være nær, gjøre de gode handlingene. Hvis du blir en trygghetsperson for barnet vil de mye lettere komme til deg, og åpne seg for deg. Når de tingene er på plass vil de gode samtale skjje. Jeg kan ikke forvente en veldig nær samtale med et barn jeg ikke har bygd en god relasjon til. Det kan jo skjje, men i utgangspunktet så må man gjøre en innsats for å gjøre barnet trygg.”

4.1.4 Voksenrollen & holdninger

Når informantene blir spurt om hvilken holdninger personalet har til grensesetting svarer informant A at deres mål er å tilrettelegge for hvert barn som kan mestre sin hverdag, også de som utfordrer. Informantene nevner at konflikthåndtering er viktig å rose høyt slik at gruppen får det med seg, og at utfordringer er viktig å skjule for barnegruppen, og arbeidet sammen med barnet. For eksempel å rope til barnet foran hele barnegruppen, her vil heller informanten gjøre det så diskre som mulig, for å ikke stemple barnet (Se vedlegg 3A).

Informant B og C sier det at de er OBS på de barna som er utagerende, og prøver å lage rammer for å unngå at de havner i vanskelig situasjoner, men tydeliggjør at alt ikke kan unngås. Personalet prøver å være konsekvente og lage systemer og rammer som er de beste for barna. De sier også at de går inn med et åpen sinn. Har samtaler med barnet for å veilede, og ikke går inne i en situasjon for å kjeffe eller være fysisk brutal (Se vedlegg 3B & 3C).

Voksne i barnehagen spiller en avgjørende rolle i barns liv hvis de er villige til å ta på seg jobben med å utvikle en positiv relasjon. Drugli (2008) mener selv at det alltid er de voksne som må ta ansvaret for å forsøke å utvikle positive relasjoner til barnet. Hun sier " Som profesjonell støttespiller for barn må en ta et aktivt ansvar også for den delen av jobben som dreier seg om relasjonsbygging"

5.0 Avslutning

Formålet med denne oppgaven var å finne ut mer om utfordrende atferd, og voksne ansvar, og svare på min problemstilling *hvordan kan barnehageansatte legge til rette for en vennlig barnehagehverdag for barn med utfordrende atferd*. Gjennom mine intervjuer og undersøkelser har jeg fått et nytt perspektiv på utfordrende atferd, og viktigheten av voksenrollen. Som min informant sa - barn er først og fremst enkelte individer med forskjellige behov, de gjør bare så godt de kan med redskapene de har fått tildelt fra oss voksne. Derfor har voksenrollen vært spesielt fremtredende. Gjennom intervjuene har alle informanter presisert viktigheten i å ta ansvar for å hjelpe barn med utfordrende atferd.

Det jeg har forstått er at for å kunne hjelpe et barn med utfordrende atferd starter det med oss selv. Vi voksne er nødt til å forstå våre grenser, jobbe som en enhet, og ikke minst spille på hverandres sterke sider, og løfte vår svake side. En voksen som er lite innstilt på å være her for barns premisser, vil ikke kunne yte den omsorgen, og anerkjennelsen barnet trenger. For meg har det blitt veldig klart at det er hos den voksne endringen må være. Først da vil vi hjelpe barnet

Hele prosessen har vært utrolig læringsrikt, spennende, og ikke minst krevende, men gjennom god veiledning, støttespillere og flinke informanter har dette blitt til en opplevelse som har vært mitt stolteste arbeid.

6.0 Litteraturliste

Askland, L., & Sataøen, S. (2019). *utviklingspsykologi perspektiv på barns oppvekst*.

Gyldendal.

Barnehageloven. (2005) Lov om barnehager. (LOV-2005-06-17-64). Hentet fra:

https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64/KAPITTEL_1#§1

Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving*. Gyldendal Akademisk.

Drugli, M. B. (2002). *Barn som vekker bekymring*. NKS Forlaget.

Drugli, M. B. (2017). *Liten i barnehagen*. Cappelen Damm akademisk.

Glaser, V. (2018). *Foreldresamarbeid: barnehagen i et mangfoldig samfunn*. Universitetsforl.

Greve, A. (2009). *Vennskap mellom små barn i barnehagen*. Pedagogisk forum.

Hedstrom, H. (2015). *Barn som utfordrer*. Pedagogisk forum.

Kunnskapsdepartementet. (2017). Rammeplanen for barnehagen: Forskrift om rammeplan for

barnehagens innhold og oppgaver. Hentet fra:

<https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-forbarnehagen-bokmal2017.pdf>

Kunnskapsdepartementet. (2012). Fremtidens barnehage. (Meld. St. 24, (2012-2013)). Hentet

fra:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld-st-24-20122013/id720200/?ch=1>

Kunnskapsdepartementet. (2019). Tett på-tidlig innsats og inkluderende felleskap i

barnehage, skole og SFO. (Meld. St. 6 (2019/2020)). Hentet fra:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-6-20192020/id2677025/?ch=1>

Lund, I. (2012). *Det stille atferdsproblemet: innagerende atferd i barnehage og skole*.

Fagbokforlaget.

Madland, A. (2013). *Betydningen av hele meg: om handlinger, holdninger og verdier hos de*

voksne i barnehagen. Gyldendal.

Øksnes, M., & Greve, A. (Eds.). (2015). *Vennskap*. Cappelen Damm akademisk.

Søbstad, F., & Kvistad, K. J. (2005). *Kvalitetsarbeid i barnehagen*. Cappelen akademisk

7.0 Vedlegg

7.1.1 - Vedlegg 1: Informasjons og samtykkeskjema

Samtykkeskjema for deltakelse til min Bacheloroppgave

Dette er et spørsmål om du ønsker å delta som informant gjennom intervju til min bacheloroppgave. Formålet med oppgaven er å undersøke hvordan voksne jobber med utagerende atferd, og hvordan en barnehagelærer, og/eller pedagogisk leder kan legge til rette for vennskap hos barn med utfordrende atferd. Videre vil jeg se nærmere på hva som gjør det utfordrende, og ditt synspunkt for vennskap.

Tema er:

“Voksne ansvar i møte med utfordrende atferd”

Problemstillingen er:

“ *hvordan kan barnehageansatte legge til rette for en vennlig barnehagehverdag for barn med utfordrende atferd*”

Hva innebærer det for deg å delta?

Dersom du ønsker å delta i prosjektet, innebærer det deltakelse i form av et intervju hvor informasjonen fra intervjuet vil bli benyttet i arbeidet med å besvare problemstillingen min. Intervjuet vil inneholde spørsmål om dine erfaringer med den inkluderende barnehagen, problematferd og tilrettelegging for vennskap, samt hva du opplever som utfordrende og hvilken kompetanse du opplever at det er behov for utover det pedagogiske. Veileder vil få innsyn i informasjon fra intervjuet. Det vil derimot ikke bli gitt personopplysninger eller andre opplysninger som kan føre til identifikasjon av deg.

Det er frivillig å delta

Det er helt frivillig å delta i prosjektet. Dersom du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket ditt, uten å oppgi grunn. Alle dine personopplysninger og informasjon fra intervjuet vil da bli slettet umiddelbart.

Ditt personvern – Hvordan jeg oppbevarer dine opplysninger

Oppgaven vil være anonymisert og det vil dermed ikke være mulig at noen gjenkjenner deg. Jeg vil behandle personopplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Notater fra intervjuet vil oppbevares utilgjengelig for andre. Dersom det kommer fram personopplysninger underveis i intervjuet, vil disse bli kodet slik at bare jeg kan forstå hva de betyr.

Hva skjer med opplysningene etter at bacheloroppgaven er levert? Notatene fra intervjuet makuleres og slettes når oppgaven er levert og godkjent. Oppgaven skal leveres 25.05. 2023, deretter følger en tre ukers sensurtid.

Hvor kan jeg finne ut mer? Dersom du har spørsmål til oppgaven eller ønsker mer informasjon. Ta gjerne kontakt: x , Mobil: x E Post: x

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjonen om prosjektet, og fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

Å delta i et intervju

Jeg samtykker til at mine svar kan oppbevares og behandles fram til prosjektet er avsluttet.

(Signatur av prosjektdeltaker, sted og dato)

[7.1.2 Vedlegg 2: Intervjuguide](#)

Innledningsvis:

1. Når ble du ferdig utdannet, og hvor lenge har du vært i jobben?
2. Hvilken verdier vil du si at barnehagen du jobber i er opptatt av?

temaet - "Voksne ansvar i møte med utfordrende atferd"

Problemstilling - *hvordan kan barnehageansatte legge til rette for en vennlig barnehagehverdag for barn med utfordrende atferd*

‘

1. Hva legger du i begrepet utfordrende atferd?
2. Hvilken holdninger har personalet til konflikthåndtering, og grensesetting, og hvordan kan
 - Hva syns du om time in - time out

3. Hvordan kan en være en god samtalepartner for barn?
4. Hvem er ansvarlig for relasjonsbyggingen?
5. Har du noen gang opplevd/ hatt et barn som er utfordrende - hvordan var opplevelsen?
6. Hvordan kan man hjelpe et barn som ikke opplever utvikling over lengre tid?
7. Hvordan reagerer du når barn bruker fysiske virkemidler for å få oppmerksomhet?
8. Hva legger du i begrepet vennskap?
9. Hvordan tar du videre vare på vennskap som har etablert seg

Måten jeg formulere spørsmål på

1. Opplever du at/ hvordan opplever du..
2. Hva tenker du om dette?
3. Hva vil du si at... innebærer for deg?
4. Fortell litt om..
5. Hvordan tenker du at..
6. Kan du si noe om..
7. Hva er din erfaring..

7.2.1 Informanten svar -

Informant A

1. Når ble du ferdig utdannet, og hvor lenge har du vært i jobben? -
 - 2001, September 2002
2. Hvilken verdier vil du si at barnehagen du jobber i er opptatt av?
 - se hvert individ, legge til rette for at de skal nå lengst mulig for sine forutsetninger
1. Hva legger du i begrepet utfordrende atferd?
 - Da tenker jeg på de som er fysisk mot barn eller voksne, utfordrende barn er nok de som strever mot andre i en annen setting. Ødelegger mye for hverandre, de bruker kroppen sin mye mer.
 - Tenker du at utfordrende atferd er medfødt eller tillært?
 - Det kan være begge deler, noen forstår vi ikke hvorfor de har atferd, utfordringer er nok medfødte men ikke atferden. Miljøet er med å forme de og vi har også de barna som ikke får diagnosen men har helt nok opplevd noe, traumer erfaringer på barnehager og skole, begge deler

2. Hvilken holdninger har personalet til konflikthåndtering, og grensesetting, og hvordan kan slike situasjoner løses?
 - Vårt mål er å tilrettelegge for hvert barn som kan mestre sin hverdag, også de som utfordrer oss. Konflikthåndtering er viktig å rose høyt slik at gruppen for meg selv, og skjule at de får med seg utfordringer. For eksempel roping av barnet foran alle, her vil jeg heller ta med vedkommende til siden og gjøre det så diskret for å unngå å stemple barnet.
 - Hva tenker du om forskjellige metoder for grensesetting som f.eks "Time in - time out", hvilken grensesetting tar dere i bruk?
 - Liker ikke time out, det som barnet gjør skal ikke straffes men heller veiledes. vi tar vekk barnet fra situasjoner for at de skal ha en pause, for at barnet skal roes. ikke for å straffe, men skjerme barnet som har gjort noe, Når et barn er veldig sint kan dette virke skremmende for andre barn. Jeg ville aldri sendt et barn ute for å straffe, men gå ut med dem og ta en prat. når vi er klar så går vi inn sammen. Det er der jeg har mulighet til å veilede barnet.
3. Hvordan kan en være en god samtalepartner for barn?
 - Forklarer gjerne at når de kommer inn i hvordan atferden skal være
 - Hvem er ansvarlig for relasjonsbyggingen?

De voksne, de er alltid ansvarlige for relasjonen, siden barn kan ikke være ansvarlige på grunn av de ikke har kommet så langt. ALLE VOKSNE, og snakke om det, sette ord på det for å veilede hverandre og sette ord på det.

4. Har du noen gang opplevd/ hatt et barn som er utfordrende
 - Hvordan var opplevelsen? Det er jo ubehagelig, selv om de er små og vi er store, er noen med kreftene som skjer hos barnet når de blir trigget. Du blir veldig lei deg på barnas vegne, de prøver å fortelle oss noe uavhengig av at det er noe de har erfart. vår oppgave er å tilrettelegge dagen så godt som mulig. når barnet kommer i de utagerende situasjonen så er det ikke noe godt for barnet. Man blir veldig lei seg og dagen blir preget. Første situasjonen er nok at man blir preget av det selv det gjør vondt. vekker følelser, men så går det over til at du syns synd på barnet siden impulse kontrollen kommer frem
5. Hvordan kan man hjelpe et barn som ikke opplever utvikling over lengre tid?
 - Gode tiltaksplaner, med tydelig gode mål slik at vi kan hjelpe barnet alle med samme strategi. Viktig å være tett på barnet slik at vi kan veilede barnet. Ikke nødvendigvis

lett siden alle barn trenger noen voksne mennesker som kan bli gode rollemodeller. Små grupper og strukturert gode dager.

6. Hvordan reagerer du når barn bruker fysiske virkemidler for å få oppmerksomhet? Jo mer fokus vi legger på noe, om du hele tiden slår ned på du har ikke lov så vil problemet vokse. De tingene en kan overse tenker jeg er viktig at vi overser så lenge det ikke går utover noen andre. Gode fokus på det som fungerer har gode ringvinklinger. Går det utover andre barn kan en ikke overse det selvsagt, men er det andre måter kan vi sette fokus på det som går bra.

Det er også viktig at foreldrene vet hva som skjer i barnehagen, men det er viktig å tydeliggjøre at vi har ordnet det opp her. Vi avslutter med det i barnehagen slik at foreldrene kan høre det som har vært positivt. La dette være hovedfokuset. De som strever mest er som oftest de som kryper tettes hos oss. Man sitter igjen med en følelse av “ hvordan kan vi gjøre det bedre” du ønsker at det skal gå bra for barnet. Det er vanskelig å få ressurser, men det er viktig å prøve å få hjelp til barnet utenfra synliggjøre den atferden at de trenger noe mer enn det vi kan gi. Det er viktig at vi prøver likevel

7. Hva legger du i begrepet vennskap?
 - Vennskap det er en gjensidig tillit, glede over å være sammen.
8. . Hvordan tar du videre vare på vennskap som har etablert seg
 - De barna som er utfordrende er viktig å være tett på slik at de blir en god lekevenn mellom barna. om du da har barn som ikke for være med på lek som gang på gang blir utestengt på grunn av atferden er det viktig å gjøre at det blir trygt og godt for barna, bruke aktiviteten som barnet mestrer når vi tilrettelegger for leken. Det kan også være maling. for eksempel en liten gruppe med maling slik at de kan få en slik opplevelse , slik at barnet blir attraktiv å være sammen med

Informant B

1. Når ble du ferdig utdannet, og hvor lenge har du vært i jobben?
 - 2019 BARN OG UNDOMSARBERIDER OG TOK VIDEREUTDANNING FOR 3 ÅR SIDE, fler kulturell pedagogisk med språk.
2. Hvilken verdier vil du si at barnehagen du jobber i er opptatt av?
 - Hverdagene er viktigst, vi er fokus på at vi skal være mest mulig med barna, opptatt av språk og vennskap. Ha barnet i fokus, selv om foreldrene ønsker mye ting så setter vi barnet frem.

1. Hva legger du i begrepet utfordrende atferd?

Det er et barn som kanskje utagerer mot andre barn, og mot voksne, og et barn som er veldig stille, og ikke plukker språket. Det er forskjellige måter å ha utfordrende atferd på, Det kan være et barn som slår, følger ikke reglene, tar ikke imot beskjeder, men det kan også være det barnet som har lite språk. Kanskje jeg har språket, men ikke bruker det. De stille barna kan også være utfordrende. Vi kan ikke glemme de stille barna.

2. Hvilken holdninger har personalet til konflikthåndtering, og grensesetting, og hvordan kan slike situasjoner løses?

- Det er veldig forskjellige på hvordan vi håndterer konflikten. Vi har gitt oss med time out og time in. Det er å være bestemt med barnet som er i konflikt med voksne eller barnet. Da er det viktig med grensesetting, og jobbe med det. Samtaler med barna rett og slett. Vi går ikke inn i kjefter og kjefter, eller er fysiske brutaler. Vi prøver å høre situasjonen fra begge sidene. Det er lett å si med en gang “ du skal ikke slå” men en skal jo ikke slå i utgangspunktet, så kanskje det ligger mest sannsynlig en grunn bak det. Har barnet blitt plaget hele tiden? har det vanskelig hjemme? Hva og hvorfor er nøkkel svar. Gå inn med åpen sinn, være nøytral rett og slett

Hva syns du om time in time out?

Vi har ikke det noe lenger, kommunikasjon er veldig viktig, så vi må tenke på at vi er voksne og at barn har lov å reagere. Grensesetting er veldig viktig for barnet sin del, for at barnet skal få det trygt og godt Lite grensesetting hjemme merkes her på barnehagen. Det er omsorg i å sette grenser

3. Hvordan kan en være en god samtalepartner for barn?

Bygge tillit til barnet, og ikke gå inn og forlange at barnet skal snakke med deg. Vi må gå inn å bygge tillit, og tillit kan ta tid, jobbe jevnlig med barnet slik at de stoler på deg. utfordrende atferd kan ha samme sammenheng med hjemmet om et barn er sint så kan det like godt være at de muligens er lei seg hjemme.

4. Hvem er ansvarlig for relasjonsbyggingen?

- Alltid de voksne. voksne som bygger relasjon til barnet. vi hadde et barn som var stille og lei seg, og han voksne sa det “ spiller så kostbar” “ Det får bare være sånn” videre så bygget vi tillit og da åpnet barnet seg til at lillesøsteren fikk mest

oppmerksomhet. tillit er viktig for både barnet og foreldrene. Veldig viktig å bygge det, er ikke lett å komme til med ny mat og ny kultur.

5. Har du noen gang opplevd/ hatt et barn som er utfordrende - hvordan var opplevelsen?
Ja det har jeg hatt. det ble en fin opplevelse til slutt, men det tok tid. jeg hadde hovedansvaret slik at det ikke ble flere voksne som forstyrret. det tok tid men til slutt ser vi det barnet har blomster på skolen, bygge tillit og relasjonen, og bare stå i det. det tar jo tid, og man får karameller men det er å bare ikke gi opp.
veldig fascinerende hvor trygge de blir.
6. Hvordan kan man hjelpe et barn som ikke opplever utvikling over lengre tid?
Det er litt som tidligere nevnt. Vi jobber etter tiltaksplan, sosial kompetanse er veldig viktig. Vær tett på barnet, og rapportere det videre til ped leder, eventuelt PPT om det er nødvendig. Vi ruller ballen videre. Tidlig innsats er veldig viktig. man blir frustrert på den jobben. få inn folk vi har kompetanse på det
7. Hvordan reagerer du når barn bruker fysiske virkemidler for å få oppmerksomhet?
Det skjer jo, all oppmerksomhet er god oppmerksomhet for enkelte barn. En kan kanskje tenke, ja, om jeg dytter borti så får jeg oppmerksomhet. Negativ oppmerksomhet bruker noen barn, men da er det å gå inn, opplyse frem situasjonen, bygge opp empatien, og jobbe tett på barnet. De som er fysiske trenger gjerne veldig mye voksenkontakt.
8. Hva legger du i begrepet vennskap?

Vi bruker begrepet bestevenner mye, det syns jeg ikke vi skal bruke så mye . Vennskap er når barn finner hverandre på tvers av kulturer, religioner, og interesser. Vennskap kan være 4stk som har funnet tonen på grunn av interesser, språket er nødvendigvis ikke der, men du kan observere det at leken er god på grunn av deres felles interesse. Det utjevner det sosiale på tvers av alt. De har ikke språk, men de kommuniserer likevel.

9. Hvordan tar du videre vare på vennskap som har etablert seg
 - Bemanning har utrolig mye å si. Vi klarer ikke å gjøre det pedagogiske. Vi må nesten bare få dagene til å gå. Lek er det viktigste i barnehagen, der de bygger språk, og sosial kompetanse overalt. Bemanning burde ha vært høyere i barnehagen. For kortere dager. Tre voksne på 12 barn. Det gjelder alle barnehager. Veldig fint å følge de, utviklingen og at det går til slutt, man blir veldig snar

Informant C:

jeg ble ferdig utdannet i 2020 Juni. vært på jobb i 14 år, jobbet siden høst 2008

Vi har jo et motto i barnehagen som heter hverdagen er viktigst, jeg tolket den som at vi skal gi barn den daglige omsorgen som handler om trygghet, vennskap og omsorgen om den omsorgen i det helt vanlig tingene i dagslivet.. mat, gode klær lek, rett slett å la barnet føle seg sett og på toppen av det de pedagogiske tingene, krav fra regjeringen

1. Jeg tenker at utfordrende atferd er handlinger som er litt utenfor det man ser som normalen, vold mot andre barn og vold mot voksne. fysiske vold, spark og slag, spytt og bit, men også verbal vold, at man sier stygge ting. Det vil jeg kvalifisere meg mest til som utfordrende atferd.
- Jeg opplever ingen av delene, det er ihvertfall ikke medfødt. barn kan bli født innenfor vanskelige omstendigheter som rus for eksempel, men i utgangspunktet innenfor normalen så har barn kommet til verden ganske nøytralt til verden. de barnet som har utfordrende er som oftest barn som kommer fra situasjoner der de voksne rundt de utfordringer. det blir på en måte påført, eller vokset opp i en situasjon som er vanskelig og de da prøver å leve inn i den situasjonen som de har blitt satt, og da tenker jeg at hjernen muligens iverksetter mange ting for å beskytte helt fra da de er små. Kommer du fra en familie som har vært vitne til vold, eller blitt utsatt for fysisk vold så vil barnet bli preget av det, og prøve å forstå sin hverdag ut ifra det. - De prøver å finne ut av hvem de er innenfor vanskelige situasjoner. Alle mennesker, og barn. gjør bare så godt vi kan. vi gjør så godt vi kan med det vi har fått utdelt, og det er utrolig viktig å ha med oss i møte med mennesker
2. Grensesetting - Barnehagepersonalet har en veldig stor erfaring, og har sett mange barn. vi er OBS på de barna som er utagerende , og prøver å lage rammer for å unngå at de havner i vanskelig sitasjoner, men alt kan jo ikke unngås. vi prøver å være konsekvente og lage systemer og rammer som er de beste for barna.

Har man en unge som ikke klarer overganger, så må man lage en plan på hvordan han kan handle overganger best. Hva er utfordringer for barnet, og hvordan vi kan løse barnet gjennom situasjonen. LOS - begrepet

- Time out er vi ikke for. Vi ønsker ikke å skjemme bort et barn ved å plassere dem for seg selv. Det blir et veldig negativt stigma for barnet som resten av barnegruppen blir

veldig OBS på. Time IN kan være en mulighet dersom man har personalet til det. utfordringer i barnehagen er når man er lite folk. Da kan det være vanskelig å få til en god løsning slik at barnet ikke blir stigmatisert i situasjonen. Vi vil i alle situasjoner ha en voksen i alle situasjoner som er mulig, De kan ikke overlate til seg selv eller sitte alene i en vanskelig situasjon.

3, Det handler om den voksne nærvær. Det å ta barnet signaler og det de sier på alvor. Om du skal være en god samtalepartner for barnet, må barnet også være trygg på deg, og det er det voksne ansvar. vise interesse, være nær, gjøre de gode handlinger. Hvis du blir et trygghetsperson for barnet vil de mye lettere komme til deg, og åpne seg for deg. Når de tingene er på plass vil de gode samtalene skje, jeg kan ikke forvente en veldig nær samtale med et barn jeg ikke har bygd god relasjon til. Det kan jo skje, men i utgangspunktet så man gjøre en innsats for å gjøre barnet trygg.

- Det er de voksne. Det er vi som har kunnskapen og makten. Barnet har ingenting å si. voksne har ansvaret og leggetirlegelle for relasjonsbygging.

5. Absolutt. det handler om at vi voksne har grenser og hva vi syns er ubehagelig, alle voksne har med seg sin historie, og det er viktig å være obs på. Vi har alle våre grenser som vi må være obs på. Når man jobber med et utfordrende barn så må man kjenne hvor er min grense og når trenger andre å overta. går man da tom for energi så kan man gjøre handlinger som man ellers ikke ville ha gjort. snakket for hardt, tatt for hardt, siden man har blitt sint. Det handler egentlig om å være obs på sine egne grenser, tørre å spørre om hjelp fra kollegaene sine. Har man tråkket over grenser så kan det bli vanskelig å hjelpe dette barnet. Det er ikke barnet sitt ansvar, vi skal være med å finne ut av hva som ligger bak den handlingen. Og jeg skal passe på min egen respons, hvor trigger dette her meg, og hva er min respons. Slike type handlinger er smertespråk, og et uttrykk av smerte. Om en reflekterer over seg selv, og over ting en kanskje har gjort handlinger en har angret på, er dette her mest sannsynlig fordi du hadde det vondt. En dårlig emosjon som trigget handlingene våres. Det er egentlig et rop om å se meg, hjelp meg.

6. Da har vi organ som heter PPT. Da må man gjerne spørre kollegaene sine, har dere ideer, gå videre til PPT som kan hjelpe oss med å se det med andre øyne , og spørre om faglig hjelp. Bruke hverandre men også spørre PPT om det barnet som har bruk for hjelp. viktig å koble på PPT.

7. Her tenker jeg at det er barnet måte å si se meg, mest sannsynlig en del av barnets smertespråk, og det må undersøkes. er dette bare dårlige vaner fordi man kanskje har ettergivende foreldrene eller handler det om det at det muligens ligger noe mer, være i dialog med foreldre, hvordan oppfører de seg hjemme.

8. Jeg tror ikke det er så veldig annerledes for voksne enn som for barn. Det er en person som du føler du kan være trygg med. Det er en god GI - og ta. Man er villig til

å gi fordi man vet at den personen er villig og kommer også til å gi igjen, og at man føler at man blir hørt i relasjonen det er gode grunnlag for vennskap.

det er en gjensidighet i et vennskap. Vi alle har nok opplevd. “ er dette et vennskap som er verdt å satse på”, og mangel på Barnet er verre, men de er ikke det. De opplever akkurat de samme tingene som vi voksne. Gjensidighet er viktig.

9. Det er alltid en pågående diskusjon. Fordi jeg tror vi voksne har et ansvar til å verne. Når vi ser at to gode venner er i lek. Så tror jeg vi som voksne må være obs på å verne situasjonen litt . Selv om vi ofte sier at her i barnehage leker alle med så kan det være ødeleggende for en lek som to gode venner har. Det er en balansegang hele veien. Å verne et vennskap og la de få lov til å være i lag, få lov til å dyrke eget vennskap, men også samtidig invitere andre inn for å utvide relasjonene. Vi skal verne de gode vennskapene, men også oppmuntre til å ta andre med inn i leken, bygge vennskap slik at en har litt fleire bein å stå på.